



شانزدهمین اجلاس سران جنبش عدم تعهد

حضور تمامی کشورهای غیرمتعهد در اجلاس تهران

وزیر امور خارجه گفت که همه 120 عضو جنبش عدم تعهد در اجلاس تهران شرکت خواهند کرد اما مسئله این است که چه تعداد از آنها در سطح سران شرکت خواهند کرد.

وزیر امور خارجه گفت که همه 120 عضو جنبش عدم تعهد در اجلاس تهران شرکت خواهند کرد اما مسئله این است که چه تعداد از آنها در سطح سران شرکت خواهند کرد.

وی درباره تعداد سران شرکت‌کننده گفت: معمولا 30 تا 40 درصد اعضا در سطح مقامات بلندپایه در این مراسم شرکت می‌کنند. ایران برای این اجلاس که بزرگ‌ترین همایش بین‌المللی در طول تاریخ فعالیت دیپلماتیکش محسوب می‌شود، شعار «#171؛ مدیریت مشترک جهانی» را مطرح کرده است.

جمهوری اسلامی ایران برای نخستین بار ریاست جنبش عدم‌تعهد را از شهریور امسال که با میزبانی اجلاس سران عدم‌تعهد در شهریورماه سال جاری مصادف خواهد شد، به‌عهده می‌گیرد و این موضوع مسلما اعتبار سیاسی و بین‌المللی ایران را در محیط منطقه‌ای و بین‌المللی افزایش خواهد داد.

با توجه به اینکه اکثریتی از کشورهای عضو جنبش عدم‌تعهد را مسلمانان تشکیل می‌دهند و در این وضعیت جمهوری اسلامی ایران با سکانداری و رهبری این جنبش می‌تواند تأثیر و نقش آفرینی مثبتی در تحولات مربوط به آن داشته باشد، جنبش عدم‌تعهد می‌تواند یک سازوکار نهادی بسیار مؤثر را در عرصه سیاست خارجی ایران وارد کند.

همانطور که این جنبش پیش از این هم درباره موضوعات ایران و مخصوصا مسئله هسته‌ای ایران حمایت‌های بسیار خوبی نشان داده و در تعدیل رفتار قدرت‌های بزرگ و کشورهای متخاصم با ایران خصوصا در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نقش مثبتی بازی کرده است.

از این‌رو سیاست خارجی ایران در تحولات منطقه باید کنشگری بسیار خوبی از خود نشان دهد. جنبش عدم‌تعهد می‌تواند نقش خوبی در تحقق و عملیاتی کردن اهداف سیاست خارجی داشته باشد، زیرا در وضعیتی که بیداری اسلامی در منطقه در حال شدت گرفتن و تحولات ساختاری در فرهنگ این منطقه در حال وقوع است، به‌نظر می‌رسد ایران می‌تواند از ظرفیت‌های جنبش عدم‌تعهد به‌خوبی بهره‌برد.

سابقه جنبش عدم‌تعهد

جنبش کشورهای غیرمتعهد یا جنبش عدم‌تعهد در سال ۱۹۶۱ میلادی در اوج جنگ سرد و فضای دوقطبی بین غرب و شرق با هدف وحدت میان کشورهایی که نه در اردوگاه کمونیسم و نه در اردوگاه سرمایه‌داری (امپریالیسم) قرار داشتند، تشکیل شد اما با اتمام دوران جنگ سرد، هم‌اکنون اعضای این جنبش را اکثرا کشورهای در حال توسعه تشکیل می‌دهند.

نخستین تلاش برای ایجاد همگرایی میان کشورهایی که بعدها به غیرمتعهدها معروف شدند، در سال ۱۹۵۵ در کنفرانس باندونگ در شهر باندونگ اندونزی انجام شد. جواهر لعل نهرو، جمال عبدالناصر و سوکارنو رؤسای وقت حکومت کشورهای هند، مصر و اندونزی در این اجلاس، اندیشه تشکیل چنین سازمانی را مطرح کردند. چون این اتفاق کمی بعد از استقلال هند رخ می‌داد تحت‌تأثیر جهان‌بینی مهاتما گاندی نیز قرار داشت.

در ۱۹۶۱ نخستین اجلاس سران عدم‌تعهد با حضور مارشال یوزیپ بروز تیتو رهبر یوگسلاوی، قوام نکرومه رهبر غنا، جمال عبدالناصر رئیس‌جمهور مصر، جواهر لعل نهرو نخست‌وزیر هندو سوکارنو رهبر استقلال اندونزی در شهر بلگراد در کشور یوگسلاوی برگزار شد و این سازمان موجودیت خود را اعلام کرد.

جمهوری اسلامی ایران که به‌دلیل عضویت در پیمان نظامی مرکزی سنتو از عضویت در جنبش عدم‌تعهد محروم مانده بود در سال 1979 پس از پیروزی انقلاب اسلامی به عضویت این جنبش در آمد. لغو برگزاری هفتمین اجلاس سران در بغداد به‌دلیل تجاوز نظامی عراق به ایران و انتقال این اجلاس به دهلی‌نو از مهم‌ترین رویدادهای جنبش به‌حساب می‌آید. حال قرار است در شهریورماه سال جاری

اجلاس سران جنبش عدم‌تعهد در ایران برگزار شود.

53 کشور آفریقایی، 40 کشور آسیایی، 26 کشور آمریکای لاتین و کارائیب و یک کشور اروپایی (بلاروس) 120 عضو جنبش عدم‌تعهد را تشکیل می‌دهند و 18 کشور و 10 سازمان از جمله سازمان ملل، سازمان همکاری اسلامی و اتحادیه عرب نیز اعضای ناظر این جنبش هستند.